

Tarih: 10.04.2026
Konu: Kul Hakkı Ateşten
Gömlektir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَأَتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ.

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

مَنْ اقْتَطَعَ شِبْرًا مِنَ الْأَرْضِ ظُلْمًا طَوَّفَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ
سَبْعِ أَرْضِينَ.

Muhterem Müslümanlar!

Peygamber Efendimiz (s.a.s) bir gün, ashâbına “Müflis kimdir biliyor musunuz?” diye sordu. Sahabe-i kirâm, ‘Malını mülkünü kaybetmiş, iflas etmiş kimsedir.’ diye cevap verdiler. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s) gerçek müflisin kim olduğunu şöyle anlattı: “Bir kişi kıyamet günü kıldığı namaz, tuttuğu oruç ve verdiği zekâtla gelir. Ancak dünyada iken birine sövmüş, diğerine iftira atmış, ötekinin malını yemiş, berikinin kanını dökmüş, bir başkasını dövmüştür. İhlal ettiği bu hakların karşılığı olarak onun iyiliklerinden alınıp hak sahiplerine verilir. Şayet hesap tamamlanmadan iyilikleri biterse, mağdur ettiği insanların günahlarından alınarak onun üzerine yüklenir, sonra da cehenneme atılır. İşte gerçek müflis budur.”¹

Ailede, toplumda ve dünyada yaşanan bütün kötülüklerin temelinde kul hakkı ihlalleri vardır. Maalesef, kimi zaman alışkanlıkla, kimi zaman ihmal ve gafletle, kimi zaman da kasten kul hakları ihlal edilmektedir. Canın, dinin, malın, aklın ve neslin muhafazası, İslam’ın en temel esaslarından biridir. Bu haklar Allah katında kutsal ve dokunulmazdır. Onların ihlali ise ağır bir vebal, büyük bir zulüm ve kul hakkına girmektir.

Değerli Müminler!

Karşılıklı rıza olmadan Yüce Rabbimizin koyduğu miras ölçüsünü değiştirmek ilahî adalete aykırıdır. Dolayısıyla kişinin; kız çocuklarını mirastan mahrum bırakması, kız çocuklarının da Allah’ın takdir ettiği hakka razı olmaması kul hakkıdır. Arazi sınırlarını ihlal ederek başkasının mülkünü gasp etmek, asılsız gerekçelerle insanların mallarına el koymak, yalan beyanlarla insanları mağdur etmek ateşten gömlek giymektir. Hutbeme başlarken okuduğum hadis-i şerifte Resûl-i Ekrem

(s.a.s), “Hiç kimse hakkı olmayan bir karış toprağı bile almasın! Eğer alırsa, kıyamet gününde Allah yedi kat yeri onun boynuna dolar.”² buyurmaktadır.

İşverenin; çalışanına ücretini tam ve zamanında vermemesi, gücünün üstünde iş yüklemesi, kul hakkıdır. Çalışanın ise, işverenin malına zarar vermesi, çalışma saatlerine riayet etmemesi, hasta olmadığı halde rapor alarak işe gitmemesi de kul hakkıdır, günahıdır.

Zemin etüdü yaptırmadan bina inşa etmek, inşaat malzemesinden çalmak, kalitesiz malzeme kullanmak insanları aldatmaktır, kul hakkıdır. Müşterinin cehaletinden istifade ederek onu aldatmak, kısa zamanda karlı gibi gözükken ancak hesabı çok zor olan bir ticarettir.

Kıymetli Müminler!

Ölçü ve tartıda hile yapmak, ayıplı bir malın kusurunu gizleyerek satmak kul hakkıdır, haramdır. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.s), **مَنْ عَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا** “Bizi aldatan bizden değildir.”³ buyurarak konunun önemine dikkatlerimizi çekmektedir. Sosyal medyada, dijital mecralarda yalan ve yanlış haberlerle insanlara iftira atmak, onurlarını rencide etmek de kul hakkıdır, günahıdır. Müslümana yaraşan ise, helalle yetinmek, harama asla tevessül etmemektir. Hiç kimsenin şerefine ve haysiyetine dil uzatmamak, bir başkasının malına göz dikmemektir.

Değerli Müslümanlar!

Kul hakkı bilinci, ailede başlar. Güçlü bir eğitim ve manevi bir bilinçle kök salar. Unutmayalım ki kul hakkı, mahşerin en ağır hesaplarından biridir. Hak sahibinden helallik almadan, onun maddi ve manevi zararlarını telafi etmeden ahiretin çetin azabından kurtuluş olmayacaktır.

Hutbemi Bakara sûresinin 281. ayetinin mealıyla bitiriyorum: “Öyle bir günden sakının ki, o gün hepiniz Allah’a döndürüleceksiniz. Sonra herkese kazandığı amellerin karşılığı tastamam verilecek ve onlara asla haksızlık yapılmayacaktır.”⁴

¹ Müslim, Birr, 59.

² Müslim, Müsâkât, 137.

³ Müslim, İmân, 164.

⁴ Bakara, 2/281.